

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

В.П.Клочан, кандидат економічних наук, доцент
Н.І.Костаневич, кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський державний аграрний університет

У статті на матеріалах приватних сільськогосподарських підприємств Первомайського району проведено аналіз власного капіталу та ефективності його використання. Обґрунтовано залежність суми власного капіталу від результатів господарської діяльності.

Ключові слова: власний капітал, фінансова стійкість, резервний капітал, нерозподілений прибуток, рентабельність.

Постановка проблеми. Основою економічного розвитку та стабільності підприємства є його стійкий фінансовий стан, який залежить від співвідношення власних та залучених засобів. З них власний капітал є основою самостійності і незалежності підприємства. Саме від величини власного капіталу залежить фінансова стійкість і стабільність. В свою чергу величина власного капіталу залежить від рівня господарювання: коли підприємство отримує прибуток – вона зростає та знижується, коли підприємство отримує збиток. А так як останніми роками багато сільськогосподарських підприємств збиткові, то це негативно впливає на суму власного капіталу та, відповідно, на фінансовий стан підприємства.

Аналіз останніх досліджень. Аналізу фінансового стану підприємства присвячено роботи М.Т.Білухи, Ф.Ф.Бутинця, Р.Є.Грачової, М.Я.Дем'яненка, К.В.Ізмайлової, В.К.Савчука, В.В.Сопка, М.Г.Чумаченко, А.Д.Шеремета та інших. Але в працях цих вчених увага приділялась всій сукупності фінансових ресурсів, що характеризуються певною системою показників, в т.ч. показників фінансової стійкості, ділової активності, ліквідності.

Мета статті. Обґрунтувати вплив фінансових результатів на формування власного капіталу підприємства.

Викладення основного капіталу. Майно кожного підприємства формується із власних і залучених засобів. Необхідність у власному капіталі зумовлена вимогами самофінансування підприємств. Однак фінансування діяльності підприємств тільки за рахунок власних коштів не завжди вигідне. Одержавши позикові кошти під відсоток, який нижче рентабельності підприємства, можна розширити виробництво і підвищити прибутковість власного капіталу.

Власний капітал – це загальний підсумок різних статей, що становлять перший розділ пасиву Балансу. Формується власний капітал за рахунок внесків учасників та діяльності підприємства, що видно з таблиці 1.

Аналіз даних таблиці 1 дає підставу зробити висновок, що у середньому за 2 роки власний капітал приватних сільськогосподарських підприємств Первомайського району на 50% складається із резервного капіталу, який сформовано з нерозподіленого прибутку. Третину займає інший додатковий капітал, 17-18% – нерозподілений прибуток, близько 1% – статутний капітал.

Резервний капітал – це сума відрахувань від чистого прибутку на різні цілі, визначені статутом підприємства. Як видно з даних таблиці 1, у 2007 р. питома вага резервного капіталу коливалася від 13,6% у ПСП „Росія” до 69,8% у ПСП „Корпорація України”. У 2008 р. питома вага резервного капіталу коливалася від нуля у ПСП ім. Шевченко до 66,8% у ПСП „Ніко”. За досліджуваний період сума резервного капіталу у ПСП ім. Шевченка знизилася з 263,0 тис. грн до нуля. Дане господарство використало суму резервного капіталу на придбання основних виробничих засобів.

Нерозподілений прибуток – це частина чистого прибутку, отриманого у звітному році, що не розподіляється між учасниками, а реінвестується у підприємство, поповнюючи його власний капітал. Як видно з даних таблиці 1, у 2007 р. питома вага нерозподіленого прибутку коливалася від нуля у ПСП „Заповіт” до 43,6% у ПСП „Колос”, у 2008 р. від – 13,5% у ПСП „За-

повіт” до **58,5%** у ПСП „Колос”. Тобто у **2008** р. в ПСП „Заповіт” був не нерозподілений прибуток, а „непокритий збиток” за рахунок збитковості господарської діяльності. В ПСП ім. Шевченка у **2008** р. сума нерозподіленого прибутку знизилася на **412,0** тис. грн за рахунок перенесення цієї суми у резервний капітал і використання для придбання основних виробничих засобів.

Таблиця 1

Структура власного капіталу приватних сільськогосподарських підприємств Первомайського району, %

Показники	Приватні сільськогосподарські підприємства								Разом
	„Колос”	„Заповіт”	„Росія”	„Корпорація України”	„Партизанська Іскра”	„Ніко”	„Відродження”	ім. Т.Г.Шевченка	
Структура 2007 р.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Статутний капітал	0,4	-	0,1	-	-	-	-	6,8	1,3
Інший додатковий капітал	0,6	75,6	85,2	24,8	21,7	13,5	63,6	41,8	32,8
Резервний капітал	55,4	24,4	13,6	69,8	51,9	52,7	36,2	44,2	47,8
Нерозподілений прибуток	43,6	-	1,1	5,4	26,4	33,8	0,2	7,2	18,1
Структура 2008 р.	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Статутний капітал	0,3	-	1,7	-	-	-	-	7,5	0,7
Додатковий вкладений капітал	-	-	-	-	-	-	-	9,5	0,8
Інший додатковий капітал	0,5	85,4	80,6	28,5	17,2	10,4	63,4	82,5	31,1
Резервний капітал	40,7	28,1	13,9	59,8	55,6	66,8	36,2	-	50,2
Нерозподілений прибуток	58,5	-13,5	3,8	11,7	27,2	22,8	0,4	0,5	12,2

Інший додатковий вкладений капітал, питома вага якого в середньому по приватним підприємствам була більше **30%**, це сума дооцінок необоротних активів та вартість необоротних активів безкоштовно отриманих від інших фізичних чи юридичних осіб тощо. Його питома вага коливалася у **2007** р.

від 0,6% у ПСП „Колос” до 85,2% у ПСП”Росія”, у 2008 р. – від 0,5% у ПСП „Колос” до 85,4% у ПСП „Заповіт”.

Аналіз даних таблиці 2 дає підставу стверджувати, що протягом досліджуваного періоду в більшості господарств зростає сума резервного капіталу і нерозподіленого прибутку, що свідчить про ефективну роботу підприємства, підвищення ділової активності, розширення відтворення капіталу.

За допомогою наступних розрахунків визначимо ефективність використання власного капіталу (табл. 2).

Таблиця 2

Ефективність використання власного капіталу в приватних підприємствах Первомайського району

Показники	Приватні сільськогосподарські підприємства								Разом
	„Колос”	„Заповіт”	„Росія”	„Корпорація Україна”	„Партизанська Іскра”	„Ніко”	„Відродження”	ім. Т.Г.Шевченка	
Сума чистого прибутку, тис. грн									
- на кінець 2007 р.	232	158	15	189	1134	3293	5	427	5453
- на кінець 2008 р.	447	-285	56	536	1488	2880	9	15	4949
Сума виручки від реалізації, тис. грн									
- на кінець 2007 р.	1069	811	1815	2882	3592	7201	2801	3615	23786
- на кінець 2008 р.	1464	1184	2518	4541	5018	7028	2985	4257	27571
Рівень рентабельності власного капіталу,%									
- на кінець 2007 р.	18,6	6,5	1,1	5,4	26,3	33,8	0,2	7,2	17,6
- на кінець 2008 р.	26,4	-13,5	3,8	11,7	27,2	22,8	0,4	0,6	15,0
Коефіцієнт оборотності власного капіталу									
- на кінець 2007 р.	0,86	0,33	1,31	0,82	0,83	0,74	1,17	0,61	0,77
- на кінець 2008 р.	0,87	0,56	1,71	0,99	0,92	0,56	1,25	1,59	0,84
Коефіцієнт стійкості економічного зростання									
- на кінець 2007 р.	246,2	-	102,0	-	-	-	-	7,6	10,3
- на кінець 2008 р.	335,6	-	10,4	-	-	-	-	0,1	8,5

Аналіз даних таблиці 2 показав, що в більшості приватних сільськогосподарських підприємствах Первомайського району власний капітал використовувався ефективно. Лише в ПСП „Заповіт” у 2008 р. на 1 грн власного капіталу було отримано 13,4 грн збитку. Найвищий рівень рентабельності власного капіталу у 2007 р. був в ПСП „Ніко” (33,8%), у 2008 р. – в ПСП „Партизанська іскра” (27,2%). Найвищий коефіцієнт оборотності власного капіталу був в ПСП „Росія”, найнижчий в ПСП „Заповіт”. Так як коефіцієнт стійкості економічного зростання розраховується відношенням суми резервного капіталу і нерозподіленого прибутку на суму статутного капіталу, то цей показник був розрахований для тих трьох господарств, які мали статутний капітал. Розрахунки показали, що у 2008р. в порівнянні з 2007 р. коефіцієнт стійкості економічного зростання по цих господарствах знизився з 10,3 до 8,5. Найвищий показник був в ПСП „Колос”, найнижчий – в ПСП ім. Т.Г. Шевченка. Якщо в ПСП „Колос” коефіцієнт стійкості економічного зростання у 2008 р. підвищився, то у ПСП ім. Т.Г. Шевченка – знизився.

Аналіз показав, що серед восьми приватних сільськогосподарських підприємств у 2008 р. в порівнянні з 2007 р. знизилась ефективність використання власного капіталу в двох підприємствах: в ПСП „Заповіт” через збитковість діяльності, в ПСП ім. Т.Г. Шевченка через неоптимальну структуру власних і залучених джерел (що стало причиною втрати незалежності та зниження стійкості економічного зростання).

Висновки. Проведене дослідження показало, що власний капітал приватних сільськогосподарських підприємств Первомайського району сформований переважно за рахунок фінансових результатів від господарської діяльності. Щоб покращити ефективність використання власного капіталу, необхідно забезпечувати позитивну динаміку прибутковості за рахунок зростання обсягів виробництва, поліпшення якості продукції, посилення маркетингових зусиль. Зростання прибутку дасть можливість для збільшення суми власного капіталу через такі його складові, як нерозподілений прибуток і резервний капітал.